

in plans vermag op te bouwen. Het portret van Prof. Zeeman brengt de verrassing, want in eens is daar door den burijn de materie in bedwang geraakt; er wordt ook een beter evenwicht verkregen tusschen wit en zwart; de burijngroeven hebben een eigen taal, transponeeren niet meer de realiteit, maar confronteeren zich er mede. Een liggend naakt uit hetzelfde jaar herkreeg daardoor een spanning en souplesse, welke men met zooveel inperking van middelen niet voor mogelijk zou houden. Zeldzaam gevoelig is de contour

Liggend naakt, burijngravure, 1935

langs dij en heup gestoken, om dan halverwege plotseling op te houden waardoor de arceeringen, nu niet omsloten, de fijnere lichtspelingen op dit lichaam weer anders geleiden. Ook bij den rustenden arm gebeurt dit, maar dan zoo vibreerend dat de huid van stof en lichaam tot een duidelijk onderscheid geraakt.

De eerste gravures na de reis door Spanje en het Atlasgebergte in Marokko gemaakt (1936) toonen ook de gevaren van dit meesterschap. Gewend veel te zien, veel en vlug te noteeren dreigt starheid in de vormgeving zoodra de impressie niet innerlijk tot een conceptie is gerijpt. Dan blijven brokken architectuur onbelangrijk, niet doorleefd, de lijnen verraden routine, geen visie; de gravures uit 1937, die Afrikaansche motieven